

Jussi Wihonen ps

Kirjallinen kysymys hallituksen toimista väestönsuojarakentamisen normien purkamiseksi sekä nykyisten väestönsuojien ylläpidosta

Eduskunnan puhemiehelle

Väestönsuojien rakentamisesta on säädetty, että väestönsuoja on rakennettava rakennukselle tai rakennusryhmälle, jos kerrosala on vähintään 1 200 neliömetriä ja siinä asutaan tai työskennellään tai oleskellaan muutoin pysyvästi. Teollisuus-, tuotanto-, varasto- ja kokoontumisrakennusta varten väestönsuoja on rakennettava, jos rakennuksen tai rakennusryhmän kerrosala on vähintään 1 500 neliömetriä.

Samalla tontilla tai rakennuspaikalla jo olevia rakennuksia, joita varten on väestönsuoja, ei oteta huomioon väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta määrättäessä eikä myöskään rakennuksia, joiden osittaisesta loppukatselmuksesta on kulunut yli viisi vuotta ennen rakennuslupahakemuksen vireilletuloa.

Väestönsuojien rakentamisella on pyritty turvaamaan kansalaisia poikkeusolojen aikana, ja niiden rakentaminen on nähty tärkeänä osana maanpuolustusta. Muualla Euroopassa vastaavaa käytäntöä ei juuri ole, ja naapurimaissa Ruotsissa ja Norjassa väestönsuojien rakentamisen velvoitteesta on luovuttu.

Suomen väkiluku tulee tulevaisuudessa laskemaan, ja merkittävää kasvua on luvassa vain Helsingin, Tampereen ja Turun seuduilla. Alueiden erot kasvavat entisestään ja alueet jakaantuvat elinvoimaisiin ja kuihtuviin. On siis tulevaisuudessa odotettavissa, että erityisesti maakunnissa väkeä on vähemmän. Samalla voidaan olettaa, että näillä alueilla uusien väestönsuojien tarve vähenee.

Väestönsuojien rakentaminen aiheuttaa lisäkustannuksia, jotka näkyvät asuntojen hinnoissa. Esimerkiksi 1 500 neliömetrin kokoiselle rakennukselle väestönsuojan hinnaksi tulee noin 70 000 euroa. Väestönsuojien rakentamisen välttämiseksi rakennus voidaankin suunnitella 1 499 m²:n kokoiseksi. Rakennuslupien väestönsuojien suunnittelu ja rakentaminen koetaan haastavaksi ja ne nähdään usein lisäkustannuksina.

Nykyään voidaan sallia rakennettavaksi kahta tai useampaa rakennusta varten yhteinen väestönsuoja, jos se rakennetaan viiden vuoden kuluessa ensimmäisen rakennuksen osittaisesta loppukatselmuksesta. Yhteinen väestönsuoja voidaan rakentaa myöhemminkin, jos siihen on perusteltu syy eikä poikkeuksen tekeminen olennaisesti heikennä suojautumismahdollisuuksia. Vapau-

Kirjallinen kysymys KK 245/2019 vp

tuksen saa, jos väestönsuojan kustannukset ylittävät 4 % rakentamisen kokonaiskustannuksista. Edellytykseksi on sen vuoksi säädetty, että alueella on pelastusviranomaisen arvion mukaan ennestään riittävä määrä suojapaikkoja tai väestön suojaaminen on turvattu muulla tavoin.

Suomessa on tällä hetkellä noin 45 000 väestönsuojaa, joissa on noin 3,6 miljoonaa väestönsuojapaikkaa. Pääosa suojista (noin 85 %) on asuin- ja liikekiinteistöjen yhteydessä olevia yksityisiä, talokohtaisia teräsbetonisuoja. Myös usean kiinteistön yhteisiä kalliosuoja on käytössä. Omakotiasujille ei ole omia väestönsuoja, ja väestönsuojien ulkopuolelle jää vääjäämättä suuri osa kansalaisista.

Vuonna 2011 poistettiin velvoite nimetä kiinteistölle väestönsuojan hoitaja ja valmentaa henkilökyseiseen tehtävään. Nykyisten väestönsuojien ylläpitovastuu on kiinteistöhoitajilla, mutta tarkempia säädöksiä väestönsuojien ylläpidon kriteereistä ei ole. Väestönsuoja pitäisi pystyä ottamaan suojautumiskäyttöön 72 tunnissa. Tämä on melko mahdoton tehtävä, kun monissa kiinteistöissä väestönsuojien hoito on jäänyt retuperälle. Ongelmana on liian vähäinen tiedotus ja koulutus. Erityisesti kiinteistöjen käyttäjille ja asukkaille jää epäselväksi, miten poikkeustilanteessa tulisi tehdä. Tositilanteessa ei kukaan tule neuvomaan, mitä pitäisi tehdä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, että väestön vähentyessä väestönsuojien rakentamisvelvoitetta voidaan purkaa edullisemman rakentamisen edistämiseksi,

mihin toimiin hallitus ryhtyy, että vanhat väestönsuojat huolletaan ajan tasalle ja

mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, että väestönsuojien ylläpitäminen on jatkossa asianmukaista ja maanpuolustukselle hyödyllistä?

Helsingissä 22.10.2019

Jussi Wihonen ps